

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 "
 Helyben háshos hordva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 "
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 "

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétévi és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kitérők visszaadása
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Ipari protekcionizmus.

(K. Ö.) A gyáriparosok szövetségének közgyűlésén, Chorin Ferenc, a szövetség elnöke igen tartalmas beszédet mondott, mely iparos körökben mély benyomást tett. Vázolta a jelent és megadta a programot, melynek végrehajtása ipari függetlenségünk elérését jelentené.

Megszivlelendő az, amit az ipari vámvédelem hatásáról mondott. Igaz az, hogy a vámvédelem hatásos eszköze az iparfejlesztésnek. És bár a magyar és osztrák vámtarifa lényegesen emelte az ipari vámokat, a hatását nem abban láttuk, hogy a magyar ipar valami lényegesen fejlődött volna, hanem csak abban, hogy az ipari fogyasztás megdrágult és hogy több iparcikket importáltunk, mint annak előtte. De hát miért nem gyakorolt az autonóm vámtarifa lényeges befolyást a magyar ipari termelés fellendülésére? És mi az oka, hogy ebben az időszakban több iparcikket importáltunk, mint annak előtte? Erre a két kérdésre a gyáriparosok szövetsége nem adott választ, holott ez a válaszadás éppen iparos köreinkre igen tanulságos.

Az iparnak kétségkívül a leghathatósabb védelmet a vámvédelem nyújtja. A magyar és osztrák autonóm vámtarifa oly

magasra emelte az ipari vámok tételeit, mely körülménynek fejlesztőleg kellett hatnia a magyar iparra. Ha még ehhez hozzá vesszük az ipar fejlesztési törvényt, mely oly nagy kedvezményeket biztosít az ujjonnan keletkező iparnak, mint a világ egyetlen egy államának ipartörvénye sem, valóban csodálkozunk kell azon, hogy ez a két körülmény együttesen nem hatott fejlesztőleg a magyar iparra. Kiben keressük a hibát? Iparosköreinkben, melyek nem rendelkeznek elegendő ipari szellemmel, hogy a hazai és külföldi tőkével új gyárak alapításába belemennek. Nem biznak önmagukban és a magyar ipar jövőjében. A magyar társadalom is hibás, mely teljesen közönyös ipari fejlődésünkkel szemben és pénzt mindenre inkább adja, mint az ipar fejlesztésére.

A gyáriparosok szövetsége arról panaszkodik, hogy a vámvédelem csak az osztrák iparnak használt, mert több osztrák iparcikket fogyasztottunk, mint annak előtte. Ezt mi természetes dolognak tartjuk. Ugyanis az autonóm vámtarifában nemcsak az ipari vámokat, hanem az agrár vámokat is emeltük. Ennek következménye az lett, hogy a mezőgazdasággal foglalkozó lakosság több jövedelemhez jutott. Ennek viszont az lett a következ-

ménye, hogy a mezőgazdák fogyasztó és vevőképessége megnövekedett. Minthogy a magyar ipar ezzel a megnövekedett fogyasztóképességgel lépést nem tartott, a magyar fogyasztóközönség az osztrák ipar termékeit fogyasztotta. Amiből ismét az következik, hogy hiába beszélnek ipari érdekeltségeink az agrárvédelem ellen, mert ebből bizony csak nekik van hasznuk. Ha megnyitjuk határainkat a keleti államok agrárimportja elől, akkor a magyar iparnak befellegzett.

A főhiba azonban az, hogy a magyar gyáriparosok folyton folyvást csak az állam anyagi támogatása után siránkoznak. Az államnak kétségkívül fontos szerepe jut az iparfejlesztés körül. A tarifapolitika, a vámpolitika, a közlekedési hálózat kibővítése, új kiviteli utirányok megteremtése, a helyes külkereskedelmi politika, mindezek oly segédeszközök, melyek az iparnak támogatására sietnek. Még anyagi segítséget is adhat az iparnak. De az állami protekcionizmus túltengése bizonyára az iparnak sem lenne állandó támogatására. Ideiglenesen igen, de oly támogatást, mely az ipart állandóan szilárd alapra tudná fektetni, az iparnak önmagában kell keresnie és megtalálnia, az öntevékenységben és üzleti szellemben. Ez a két tényező többet ér, mint

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Az uti plaid.

Írta: F. Harley.

Mindennek Dick volt az oka. Ha nem látogatta volna olyan gyakran a klubot, nem hanyagolta volna el olyan kiméletlenül a feleségét, akkor a nő és Viktor Hanlow nem tölthettek volna el egymás társaságában annyira kellemes, zavartalan órát; és ha nem lettek volna olyan gyakran együtt, akkor nem fedezték volna fel, hogy egymást kiegészítő hajlamokkal, rokonlelkűekkel bírnak. És ha nem jutottak volna el a csodálatos felfedezéshez, akkor most nem állanának szökésük előstéje előtt. És mindennek Dick volt az oka; egyedül csak ő...

Ilyen és ehhez hasonló gondolatok rajzottak Maimie agyában, mikor nekiperült arccal és ragyogó szemekkel a kandalló lobogó lángjába bámult. Emlékezetes est volt ez és sok minden történt, ami arcának pirosságát, szemének fényét előidézte és izgatottságát fokozta. Viktor észrevette és nyugodt, tiommodorával célzásokat tett, hogy az okot sejtje. Ez rávallott Viktorra, aki nem pazarolta idejét hiába... Dick egészen más természetű ember

volt. Sohase sejtett, sohase tudott semmit. Mikor hazajött, vagy saját személyéről beszélt, vagy kedves kis feleségének nevezte magát, vagy elhalmozta megszokott durva gyöngédségével, sohase figyelte az asszony időszakos hangulatára. A nő gyakran igyekezett komolyságot színelni, vagy szomorúságot tetetni, Dick ezt a legtöbb esetben észre se vette, noha egyébként igazán derék és jó ember volt.

Az említett estén Viktor igen hatásos, drámai erővel tartott kijelentést tett, hogy a dolgok így nem maradhatnak és a nő is belátta, hogy a helyzet így tarthatatlan, Viktor erősen a szeméi közé nézett — és tagadhatatlanul nagyon szép szeméi voltak, — szemrehányásokat tett neki, hogy életét és szerelmét méltatlan emberre pazarolja. Meggyőző hangon arra kérte, hogy szökjék meg vele, hogy az ő oldala mellett keresse a méltánylást, becsülést és boldogságot, mely jogosan megilleti és nagy szenvedélylyel előadott beszéde végén ajkaiboz emelte a remegő nő kezét, melyeket forró csókjaiban fűrésztött.

Milyen gyöngéd férfi! Milyen egészen más, mint Dick! Dick a karjaiba szorította volna, véresre csókolta volna ajkait, összegyűrte volna ruháját és megtépázta volna hajdizét. A brutális ember!

Viktor nyilatkozata után az események rohamosan fejlődtek. Megbeszéltek a részleteket és elhatározták, hogy másnap délután az öt óra harminc perckor induló keleti expresszvonatnál találkozni.

Eközben Dick hazaérkezett és szokása ellenére minden szó és beszéd nélkül a szobájába vonult. Talán gyanit valamit? — kérdezte Maimie önmagától. Lehetetlen...

Másnap a reggelinél Maimie rossz szímben volt. Bár a közeli jövő szép reményében elég jó kedvben feküdt le, még is álmatlanul töltötte az egész éjszakát, kerülte az álmot... Eddig nem sejtett, sajátos gondolatok keresztették agyát az éj nyomasztó csendjében és nehéz, kemény harcot kellett önmagával megvívni, míg végre nyugtalan, lázas álomba szenderült.

Reggelre virradva, gyorsan felöltözött, le-sietett a reggelihez és igyekezett közönyt színelni, mintha semmisse történt volna. Ha csak egy tekintetet vetett volna Dickre, rögtön észrevehette volna, hogy férje is álmatlanul töltötte az éjszakát. De annyira bele volt merülve saját gondolataiba, hogy férjére nem is ügyelt és csak a legelkerülhetetlenebb figyelmességekben részesítette. Beszéd alig esett közöttük. Dick a reggeli után szokása szerint a városba ment dolgait végezni.

Tennisz

színes női

színes gyermek

valódi amerikai

Chassala szandál

cipők

legjobb minőségben

REICHARD

áruházában kaphatók.

minden állami anyagi támogatás, mint azt a külföldi ipar példája bizonyítja.

Az 1881. évi XLIV. t.-c. (az adómentességről), az 1890. évi XIII. t.-c. (az anyagi támogatásról), az 1890. évi XIV. t.-c. (a hazai ipart támogató pénzügyintézeteknek adott kedvezmények) az 1897. évi XX. t.-c. (a közszállításokról) és a legújabb iparfejlesztési törvény annyi kedvezményt biztosítanak a magyar iparnak, hogy nagy gyengeségre és az önbizalom teljes hiányára vall, hogy gyáriparosaink még ezek után is folyton az állam anyagi támogatásától várják az ipar fellendülését. A fejlődés alapja ezekben a törvényekben adva van és ha az iparnak sikerül a magyarnak mondott kereskedelmet szándékainak megnyerni, akkor hisszük, hogy sikerrel veheti fel a versenyt az osztrák iparral. Az állami protekcionizmus pedig a lomtárba való. Ugyis már nagyon benne vagyunk az állami szocializmusba.

A politikai válság. A válság stagnál. Újabb mozzanat csakis a német császár elutazása után várható. Annyi azonban már most is nyilvánvaló, hogy a kibontakozás munkája nehéz és hosszú lesz. Beavatott helyen beszéltek, hogy most Kossuth Ferenc dolgozik egy új programon. A közös bank szabadalma meghosszabbítatnék a készletek felvételével, továbbá katonai téren nemzeti engedmények tételnének. Kossuth a napokban egy új-ágitó előtt úgy nyilatkozott, hogy reméli, hogy az általa kidolgozott program ki fogja elégíteni a függetlenségi pártot és hogy a koalíciós kormányzás továbbra is fenntartható lesz. Természetesen minden attól függ, hogy Justhék hajlandók lesznek-e az önálló bank megvalósításáról lemondani.

Burián nagykövet. Bécsből jelentik: Burián báró közös pénzügyminiszter távozását befejezettnek tekintik. Buriánt összel pétervári nagykövetté neveznék ki, ami együttjárna a jelenlegi pétervári nagykövet visszahívásával. Burián különben már régtől vissza akart lépni a közös pénzügyminiszterségtől, — akkor a konstantinápolyi nagyköveti állásra pályázott, — de apósának, Fejérváry Géza bárónak rábeszélésére tartotta meg tárcáját. — Utódja a közös pénzügyminiszterségben Zichy János gróf lesz.

A magyar föld. Érdekes kis statisztikát közöl a *Katholikus Népszövetség* a magyar föld megosztásáról mai közleményében. A gazdaságilag művelhető föld területe Magyarországon 49 millió katasztrális hold. Ebből kötött birtok 16 és fél millió hold, a miből

2.837,943	hold	kinestári
4.942,122	»	községi
3.696,525	»	közbirtokossági
2.353,210	»	hitbizományi
2.369,453	»	egyházi és iskolai
431.324	»	társulati

vagyon. Szabad forgalmu birtok 32 és félmillió hold.

Ebből a területből 3.660.000 hold a zsidók tulajdona, vagyis több, mint a mennyi az összes egyházi és iskolai vagyon. Mint bérbirtok is van kezükön vagy 3 millió hold: egyházi és hitbizományi birtokok. Mikor a zsidók nálunk a szekularizációt sürgetik, nyilván azt a földet akarják megkaparintani, a melyhez eddig legfeljebb mint haszonbérleők jutottak. És ezt azok sürgetik, akik legbővebben aratnak nálunk. Ne feledjük: hat és félmillió kat. hold, a magyar földnek egy nyolcada zsidóknak termi a kalászt.

A német császár Bécsben.

Nem nálunk, a szomszéd Ausztriában látogatja meg a magyar királyt Németország hatalmas császára, de azért ez a látogatás bennünket sem hagy közömbösen.

A tavasz elején háboru küszöbén állottunk, kizárólag a német szövetség rendületlen szilárdságának köszönhető, hogy a háboru ez alkalommal megmaradt üres rémnek. Bennünket, akik a háborunak még diadal esetén is csak kárát láthattuk volna, különösen hálára kötelezett a szövetségi hűségnek ez a dokumentálása. Szerettük volna, ha nálunk találkozik a két uralkodó; hiszen emlékezünk még a német császár híres pohárköszöntőjére, melyben a magyar nemzetről olyan szavakkal emlékezett meg, a minőket német fejedelmi ajakról ezer esztendő alatt alig hallottunk.

Nem a mi vendégünk a német császár, de a szomszédba is szíves üdvözlöt küld hozzá a magyar nemzet. Erős ember, akarni tudó ember, és igaz ember. Férfi a javából. Uralkodó a koronás fők közt is.

A császár látogatásáról a következő tudósításaink szólnak:

Korfüből hazautazva, Vilmos császár és a felesége ma délelőtt tíz órakor ide érkeztek, hogy a királynál két napi látogatást tegyenek. A lakosság megemlékezve a szívélyes barátságáról, mely a két uralkodóházat régóta a legbensőbbben összekapcsolja és különösen méltányolva a német császár legutóbbi bebizonyított hűségét, előkészült arra, hogy ő felsége vendégeit a legünnepélyesebben fogadja. A pályaudvartól a Hofburgig vezető utak pompás ünnepi díszítettek. A házakról osztrák, magyar és német

Maimie is megkísérelte, hogy házi teendőit végezze, mint rendesen, de rosszkedvű és ingerlékeny volt és a konyha-cselédek egymás közt már suttogták, hogy a nagyságos asszonynak ma megint hóbortos napja van.

Mert a napfénynél egészen másképp festett a dolog, mint a tegnap esti titokzatos estomályban. Regényes színezete, de kellemetlen mellékíze volt. Sőt Viktor, ki a lámpa tompa világításában olyan szellemesnek, gyöngédnek, érdekesnek látszott, sokat vesztett ingeréből a nap intenzív fényénél.

Ezek a gondolatok aggasztották Maimiet, aki Dicket a nap fényében sokkal előnyösebb világításban látta. Egy kis időre megingott határozatában, hogy a következő pillanatban annál makacsabban ragaszkodjék hozzá.

Félót órakor fellopózott hálószobájába, becsomagolta szükséges tárgyait és ékszerait a kézi bőröndjébe, feltette kalapját és egy plaidet, — mely Dick előtt különös bécsben állott — karjára dobva, kiosont a házból az utcára, hol egy közelben álló bérkocsisnak intett.

Öt óra husz perckor érkezett a pályaudvarra, hol Viktor már türelmetlenül várta és mikor megpillantotta, örömteljesen rohant elébe. Maimie zavartan bár, de boldogan tűrte ölelését és semmi kifogást sem tett, midőn Viktor

a kizárólagát egy hordárnak adta át, míg Dick plaidjét a saját karjára vetette. Mikor aztán sietve a Perron felé siettek, egyenesen Dick karjaiba rohantak.

— Holla, Viktor, te vén kópé! — kiáltotta Dick jóságos, széles mosollyal. Hát csakugyan megvalósítod régi szándékodat? Kirándulsz Párisba? Ravasz fickó vagy, mondhatom, hogy elutazásod idejét így titokban tudtad tartani!

És úgy tett, mintha csak most venné észre a feleségét.

— Lám, lám, Maimie! Ő is észrevette szokási tervedet? Láthatod, öregem, tőlünk nem lehet ám olyan könnyű szerrel szabadulni!

Maimie szerette volna, ha a föld megnyílik alatta, vagy ha a sokaságban észrevétlenül eltűnhetett volna. Mint a sóbálvány, mozdulatlanul maradt a helyén.

— Igazán örvendek, hogy találkoztunk! — mondta Dick, miután látta, hogy egyikük se beszél. — Szívesen elkisérünk. Menjünk a Perronra, ugye sok időnk marad a csevegésre. Add csak ide a podgyászkod egy részét, majd segítke a terhednek.

Ezzel levette a megrémült Viktor karjáról a plaidet és a saját vállára dobta. Viktor pedig megalázott helyzetében tanácstalanul állott.

mintha leforrázták volna. Dick lett a komikus helyzet ura, Viktor semmivé törpült mellette.

Már ott állottak a Perron bejáratánál, hol a portás a menetjegyek felmutatását kérte.

— Kié ez a két jegy? — kérdezte a portás.

Viktor kitépte a kezéből.

— Talán vak? Nem látja, hogy csak egy jegyet adtam! — kiáltotta Viktor dühösen, hogy zavarát elpalástolhassa.

— A vasuti portások mind ilyen buták! — jegyezte meg Dick. — De azért nincs jogunk velük vitatkozni.

Azután Dicket középre fogva, kiléptek a Perronra.

Maimie folyton azon jártatta az esztét, hogyan szabadulhatna ki ebből a kellemetlen, kínos helyzetből.

A kalauz szolgálatkészen helyet jelölt ki Viktornak.

— Ez az ön szakasza, sirl! — mondta udvariasan.

— No, nézd csak, ezt a fényűző tékozlót! — kiáltotta Dick. — Egy egész szakaszt bérelt magának! Mit szólsz ehhez a pazarláshoz, Maimie?

A nő visszafojtotta sikolyát és kétségbe-

Tavaszi és nyári idény 1909.

Tavaszi és nyári idény 1909.

Előkelő uri divat szabóság!

Friedländer I. Izsó

Szent János-u. 4.

Értesitem a n. é. közönséget, és a tisztelt vevőimet, hogy a tavaszi és nyári idényre újdonságaim megérkeztek.

Fővárosi izlés!

Kifogástalan munka!

Modern szabás!

zászlók lengedeznek és az egymással virágjirlandal összekötött ablakok drága szőnyegekkel vannak díszítve. A villamos közúti zászlókkal és virágokkal vannak díszítve.

A Burg külső kapuja előtt két művészeti diadalív emelkedik. Virágdíszítések élénkítik jobbról és balról a bejáratot. A rondón belül gondoskodtak terekről, ahol Bécs város képviselői és meghívott vendégek tartózkodtak.

Az udvari hivatal is széleskörű intézkedéseket tett, hogy a császári pár fogadtatását ünneppélyessé tegye. A nagy vendéglakosztályt, ahol a császári pár fog lakni, pazar virágdíszszel élénkítették föl. Ugyiszintén azokat a termekeket is fölvirágozták, ahol az ünnepek fogynak lefolyni.

A Hofburgtól a pályaudvarig nagyszerű katonai látványosság bontakozik ki. A bécsi helyőrség csapatai szindus képet nyújtanak, a csapatok mögött a lakosság helyezkedett el.

A déli vasút pályaudvara zászlókkal, virágokkal és jelvényekkel van telerakva.

Röviddel fél tíz után *ő felsége* a fekete sas-rend szalagjával ellátott porosz tábornagy egyenruhában, Paar gróf főhadsegéd kíséretében megjelent a pályaudvaron.

A közönség lelkesen megéljenzte a királyt. A pályaudvarra való belépésnél a 101. gyalogezred zenekara a Gotterhaltét játszotta. *Ő felsége* megsejmelte a díszszázadot és azután beszélgetésbe eredt a főhercegekkel...

Ott voltak az összes Bécsben idős főhercegek, főhercegnők a kíséreteikkel, Hoffmann altábornagy, Kielmansegg gróf, Lueger polgármester és a díszszázad tisztjei.

A német császári pár mellé beosztott díszkíséret Baden-Badenig utazott eléje a vendé-

geknek. Az öreg főhercegek porosz unitormisban voltak.

Pontban 10 órakor berobogott a tizenkilenc kocsiból külön álló udvari vonat a csarnokba.

Ő felsége egészen közel ment a vonathoz. A zenekar a »Heil dir im Siegeskranz« dala zendített.

Ő felségeik ezután a kijárat felé mentek és beszállottak a készen álló négyfogatu kocsiba. A közönség lelkes »Hoch!« kiáltásokkal fogadta őket. A Burgba minden incidens nélkül érkeztek meg, ahol a magyar miniszterek is ott voltak a fogadásuál.

Bevonulás.

Bécs, május 14. A király és vendége ezután a kijárat felé mentek és beszállottak a készen állott négyfogatu Daumont díszkocsiba, amelyek előtt és mögött drága díszruhát öltözött lovasok haladtak. Az első kocsiban Vilmos császár *ő felsége* jobboldalán, a második kocsiban Viktória Augustza császárnő Mária Annunciata főhercegnővel foglalt helyet. Az udvari fogatokon következtek a császári család tagjai. A kocsik közeledésekor a katonai zenekarok a »Heil Dir im Siegeskranz« dalt játszották és a közönség lelkes hoch kiáltásokban tört ki az egész ut mentén. A felségek állandóan köszöntötték a lelkesen hódoló közönséget. A kocsik a Wiednergürtel, Alleegasse, Karlsplatz, Kärntnerstrasse, Ringstrassen át vették útjukat a Hofburgba. A fekete-sas lépcsőnél a felségeket herceg Montennovo első főudvarmester és gróf Golomiewski főszertartásmester fogadta. A Piefadura szobában a fogadásra megjelentek báró Aehrenthal külügyminiszter, a legfőbb udvari méltóságok, a gárda kapitányok, dr. Wekerle miniszterelnök, báró

Bienertth miniszterelnök, báró Schönaich közös hadügyminiszter, báró Burián közös pénzügyminiszter, gróf Apponyi Lajos magyarországi udvarnagy, az udvari szolgálat tagjai, báró Bolfras főhadsegéd és Trautmannsdorff hercegnő palotahölgy.

Lueger üdvözli a császárt.

Bécs, május 14. Lueger dr polgármester a következő beszéddel üdvözölte a német császári párt:

— Bécs fő és székváros polgármestere az egész lakosság érzelmeit tolmácsolja, amidőn hálás köszönetet mond császári felséged szövetségi hűségért és örömet fejezi ki, hogy felségedet és *ő felségét* a császárnét Bécsben ismét a legszívélyesebben üdvözölheti.

Részletek.

Bécs, május 14. Pontban tíz órakor, hangtalan csendben robogott be a pályaudvar fedett csarnokába a tizenöt kocsiból álló német udvari vonat. Amikor a vonat megállt, a zenekar a néphimnuszot játszotta.

A király szalutált és a német császári pár szalonkocsijában az ablaknál megjelent Vilmos császár osztrák-magyar altábornagy egyenruhában, mellén a Szent István-rend nagykeresztjével. A német császár szalutált és kezével barátságosan intett Ferenc József királynak.

Amikor az udvari vonat megállt, a király azonnal a szalonkocsinhoz sietett, hogy császári barátját a lépcsőn lesegítse, de mielőtt ezt megtehetné volna, Vilmos császár már lenn volt és a király mellett termett.

A két uralkodó kezét szorított, mire a király lesegítette a lépcsőn a német császárnét, ki világoszöld ruhát és fehér florentin kalapot hordott. A király kezét csókolt a német császárnénak és hogyléte felől tudakozódott. Ez alatt Vilmos császár Ferenc Ferdinánd trónörökösrel és a többi főhercegekkel beszélgetett. Azután a kíséretet mutatták be és Augustza Viktória császárnő társalgásba bocsátkozott a főhercegnőkkel és Fschirschky német nagykövet nevével. Ezután a két uralkodó kíséretével ellépelt a díszszázad előtt, mire kimentek a pályaudvarból.

A látogatások.

A német császárt megérkezése után Ferenc József uralkodó lakosztályába vezette. — Ezután több látogatást tett a német császár Ferenc Ferdinánd trónörökösrel egy fél óráig időzött a császár. Vilmos császár itt időzése alkalmával több kitüntetést is tett, így Bienertth báró a fekete sas-rend nagykeresztjét, Andrássy Gyula gróf és az osztrák külügyminiszter az elsőosztályú vörös sas rendet kapták. A császár tiszteletére fél 2 órakor villásreggeli volt, mely után cerklét tartott a császár. Délután diszebed volt a császár tiszteletére. A császár ma 3 órakor utazik tovább.

esetten mosolygott, anélkül, hogy egy szót is képes lett volna kiejteni. Viktor pedig titokban örvendett, hogy podgyászai elhelyezésével ürügyet talált a menekülésre.

— Ez is a kupéba tartozik? — kérdezte a hordár, mialatt Maimie kékításkáját Viktornak felnyújtotta.

Maimie a táská látára, mely ékszerai legnagyobb részét tartalmazta, önkéntelen sikolyba tört ki és egy lépést tett a kocszi felé, amiben Dick, széles testével közéjük tolakodva, hirtelen meggátolta.

— Csak vidd magaddal, öregem! Terriggettét, milyen előkelő fickó lettél, Viktorkám! Ez a táská olyan csinos kis portéka, mintha valami elegáns uri dáma tulajdona volna, — szölt Dick, mialatt még egyszer bedugta fejét a kupéba, azután így folytatta:

— Ej, te ravasz róka, úgy látszik, hogy mi most egy csinos, kis kalandtól fosztottunk meg téged!

— Hogy érted ezt? — dörmögte Viktor.

— Csak úgy... A két jegy, a külön szakasz, és a csinos kis táská, arra engednek következtetést, hogy utitársnőre is számítottál és mi most megzavartuk ravasz szándékodat.

— Ugyan ne bolondozzál!

— Mert igazán sajnálnám, ha csakugyan így volna!

— Tessék hátralépnél! A vonat indul!

Dick hirtelen hátraugrott és a prüszkölő vonat méltóságteljesen robogott ki az állomásról.

— Menjünk, édesem! — így szölt Dick nyájas gyöngédséggel a nejehez. Estére két jegyet váltottam a Gaiety színházba. A városban ebédelünk, azután színházba megyünk és a kedélyes estét bizalmas finom vacsorával fejezzük be.

Ezzel karját nyújtotta nejének és az ut, plaiddel a vállán, ruganyos léptekkel hagyta el a pályaudvart.

Már éjfélre járt az idő, mikorra Maimie megszokott, kedves lakásába visszajutott. De ezuttal már Dick ölében ült, aki karjaival átölelte... Mialatt arcával férjéhez simult, könnyű sóhaj röppent el ajkain. Talán megbánásból eredt... mindenesetre megkönnyebbültenek és nyugodtabbnak érezte magát. Mégis csak kényelmesebb egy olyan erős férfi oldalán lenni, aki nejét igazán szereti, habár nem érti is meg teljesen...

Midőn azonban Maimie másnap reggel az előszobán áthaladt és az uti plaidet a sarokban meglátta, hova Dick a megelőző estén gondatlanul ledobta, önkéntelenül azt kérdezte magától: vajjon Dick valóban nem érti-e meg úgy, mint *ő* azt eddig hitte...

: MEGNYILT :

UJHELYI RÓZA

Rákóczi-uti kalap különlegességtű üzlete.

hol naponta érkeznek a legutolsó divatú valódi párisi és bécsi modellek, melyek vásárlási kényszer nélkül áll-

nak a vevő közönség rendelkezésére, ugyiszintén, ::

harisnya, ernyő és keztyű különlegességek.

Városi közgyűlés.

— Második nap. —

Nagyvárad város törvényhatósági bizottsága tegnap, pénteken délután folytatta az elintézésre váró ügyek tárgyalását. De már nem volt meg az előző napi érdeklődés. Alig 20 városatya jelent meg a tanácskozáson, amely különben elég egyhangú volt.

A két legérdekesebb ügyet: az általános csatornázási programot s a Peczeszabályozás befejezésére szükséges többletkiadás kérdését levették a napirendről, mivel ezen munkálatok milliókat igényelnek s módott kell nyújtani, hogy a bizottsági tagok foglalkozzanak a kérdéssel s alaposan megismerjék, mielőtt a közköltő emeléssel járó ügyben határoznak. Így később, de még e hónap folyamán rendkívüli közgyűlésen határoznak ezen ügyek felett.

Hat óra után a közgyűlés véget ért.

A közgyűlés lefolyása a következő volt:

Glacé Antal főispán elnökölt.

Az előző napi közgyűlés jegyzőkönyvének hitelesítése után áttértek a hátralevő ügyek tárgyalására.

Arad város közönségének átiratát az 1890. évi L. t.-cikk 25. §-ának módosítása tárgyában, pártolják.

A tanács előterjesztést tett a város általános csatornázásának első program megállapítása és az ehhez szükséges fedezet engedélyezése iránt, — továbbá a Pecze patak külső szakasza rendezésénél előállott változtatások és az ezáltal felmerülő többletkiadás fedezése tárgyában.

Dr. Adorján Emil szólott a kérdéshez. Tekintettel, hogy ezen munkálatok 5 százalékos közköltő emelést igényelnek s a törvényhatóság tagjai nem tanulmányozhatták a fontos kérdést, indítványozza, hogy az ügyet vegyék le a napirendről s rendkívüli közgyűlésen tárgyalják. Két millió kiadásról van szó s ezért ezzel foglalkozni kell.

Rimler Károly csak azt kéri, hogy hónapokra ne huzzák el az ügyet, mert sürgős.

A két ügyet azzal vették le a napirendről, hogy még május hó folyamán ezen két ügyben rendkívüli közgyűlés hívassék egybe.

A gyermekkorház 1910. évi költségvetését, a személyzet fizetésének emelésével együtt elfogadták.

Az Uri-, Szilágyi Dezső, Borz- és Szigligeti utcák csatornázási munkálatait a legelőnyösebb ajánlatot tevő Rozenberg Izso vállalkozónak adták ki, 53,000 korona költséggel.

Körözs-utca baloldali gyalogjárdájának és a Fábrián-utcának aszfaltozását terjesztette elő a tanács.

Dr. Adorján Emil indítványozza, hogy Körözs-utcának mindkét oldali járdáját aszfaltozzák.

Balogh Döme hasonló szellemben szólal fel.

Dr. Hoványi Géza teljesen elfogadja Adorján indítványát.

Rimler Károly rámutat, hogy a tanács javaslatát a megtakarításokból lehet fedezni; de ha Körözs-utca mindkét oldalát aszfaltozzák ki, ezt csak kölcsönből fedezhetik. Ha a házaktól távol levő járdát kiaszfaltozzák, a háztulajdonosok hozzájárulnak-e? Ezt előbb biztosítani kell. A tanács javaslatát ajánlja.

Dr. Hoványi Géza: a kérdést úgy lehet megoldani, hogy a jobb oldali háztulajdonosok előzetesen kötelező nyilatkozatot adjanak, hogy viselik a járda költsége egyharmadát.

Dr. Friedländer Sámuel: a háztulajdonosok vitás kérdését a jogügyi bizottság elé utalják, hogy adjon véleményt. Körözs-utca ez idő szerint nem kell burkolni, mert van járdája.

A tanács javaslatát elvetették a Körözs-utca vonatkozásában, s az ügy ezen részét egyelőre levették a napirendről, azzal, hogy a jövő havi közgyűlés elé tűzték ki.

A felső gyaloghid építésére megtartott árlejtés eredményét tudomásul vették s az építéssel Incze Lajos és társa céget, továbbá az osztrák-magyar államvasutak vasöntődjét, mint legelőnyösebb vállalkozókat bízták meg. Az összes költség 68,000 korona.

A nagyváradai földmunkások önképző köre részére az ősi-tér mellett a kért területet átadták.

A Magyarországi középkolai tanárok egyesületét megkeresik, hogy jövő évi kongresszusokat Nagyváradon tartsák meg.

Bodnár János közs. iskolai tanító kérelmét, hogy igazgatói tiszteletdíját továbbra is folyósítsák, vita után, amelyhen *Gábel* Jakab, Dr. *Hoványi* Gyula és Dr. *Vucskics* Gyula vettek részt, elutasították.

A tanítók kiképzése céljából a slöjd tanfolyamot engedélyezték s e célra 1500 koronát szavaztak meg.

Fecske-utca rendezése céljából egy ház kisajátítását, vita után 18 szóval, 13 ellenében kimondották.

Kolozsvári utcának a Vizi-utcával szemben levő szakaszának kiszélesítése céljából a szükséges kisajátításokat elrendelték.

Az esküdek alaprajstromának felülvizsgálatára dr. Hoványi Gyulát és Schütz Albertet küldték ki.

Apróbb ügyek elintézése után a közgyűlés véget ért.

A Farkas és bárány meséje a Nagyvárad Naplóban.

A Nagyvárad Naplónak tegnap ismét a farkas és bárány illusztrálására szottyant kedve. Vonal alatt, a tárcában a Katholikus Népszövetség haladását kesergeti el, ismertette Haller István statisztikai kimutatását, melyből megérthető, ugymond, hogy a klerikalizmus tultengése nagy veszedelemmel fenyegeti az országot. Mert e kérdésnél nem a vallásról, a hitről, az ember legbensőbb lelki ügyeiről van szó. Tudni kell, hogy a Népszövetség politikai tendenciákat szolgáló intézmény, mely a néppárt politikai megerősítését, hatalomra való jutását célozza. Ezenkívül pedig a vallási türelmetlenséget terjeszti.

Hegyek, esetek reánk, dombok borítsatok el! Még a Nagyvárad Napló beszél vallási türelmetlenségről, az az újság, amely nap nap után szidalmazva rágja, támadja mindazt, ami keresztény és katolikus, s amely ugyanabban a lapban három helyen ront neki a klerikalizmusnak hol klerikalizmus, hol egyéb címen.

A második hely tudniillik a Nagyvárad Krónika rovata.* Alcime: *Lourdes Nagyváradon*. Mellőzve a tények, az igazság több rendbeli fordításait, olcsó élcelődéseket, csak azt kérdezzük a Nagyvárad Naplótól:

* A harmadik helyet mellőzzük. Címe: *Mise* a tornaversenyen.

illik-e, szabad-e a katolikus egyháztól, amelynek mégis csak van néhány tagja Nagyváradon, így írni: »Az anyatentegyház hivatalos csodái» tegnap megszapordtak, az Uránia vásznán megjelent a kath. szabad lyceum számára a valódi, még eddig sohasem tapasztalt *csodatyűk!*? A cikk végén pedig: »A katolikus kör vezetősége pedig ezentul jól meg fogja nézni, hogy milyen képeket mutat be, mikor a lourdesi csodát *be akarja adni* a jámbor publikumnak.«

A katolikus egyház senkit se kötelez arra hívei közül, hogy higgyen a lourdesi csodákban, de hogy a lourdesi gyógyulások mégis ezen dolgok közé valók, amelyekről Hamlet azt mondja Shakespeare-nél:

»There are more things in heaven and earth,
Horatio,

Than are dreamt of in your philosophy...«
(Több dolgok vannak földön és égen
Horatio, mintsem bölcselmétek
Álmodni képeses...),

arról minden jóakaratu ember, legyen katolikus, vagy nem, meggyőződhetik, aki akár Lasserre klasszikus könyvét, melynél nem sok több kiadást látott könyvet irtak a letűnt évszázadban (*Notre Dame de Lourdes*), akár Boissarce orvos *Lourdes, histoire médicale*-jét, akár Bertin *Histoire critique de Lourdes*-jét elolvassa.

Mondom, hitágazatok közé a lourdesi csodák nem tartoznak, de másrészt azt a Nagyvárad Napló is tudhatja, hogy lourdesi szűz a katolikus egyházban vallásos tisztelet tárgya, a többi között a Szent László templomban is van egy lourdesi grotta. Ehhez képest a Nagyvárad Napló cikkezdi először tanulják megtisztelni mások vallásos meggyőződését, érzelmeit* (legalább külsőleg!) és azután beszéljenek vallási türelemről.

N. G.

* Többször hallottam már zsidó vallású ismerőseim szájából ilyen nyilatkozatot: ne hogy azt tessék hinni, hogy mi zsidók, helyeseljük a Nagyvárad Napló magatartását a katolikus egyházzal szemben. Nem is csodáljuk!

Grün Lina újabb szereplése.

A nagyváradai rendőrségnek tegnap ismét munkát adott Grün Lina, aki országosan ismert házasság szédelgő nő s aki már Nagyvárad területéről nem egyszer ki is lett tiltva. A jeles nő újabb egy tisztviselő családját csapta így be s öt napig tartatta magát a családnál a legnagyobb kényelemben, míg végre rájöttek a szédelgésre és a rendőrség kezére szolgáltaták a szélhámos nőt.

Az általánosan ismert Grün Lina újabb kirándulásáról tudósításunk a következő.

Vasárnap reggel egy nagyváradai tisztviselő családjához, ahol két szép eladó lány várja a főközt, egy tisztességesen öltözött nő állított be. Megnyerő külseje, szelid behizelgő hangja pár perc alatt megnyerte a család bizalmát. Ez a bizalom pedig mind jobban fokozódott. A néni öv. *Csengerinének* adta ki magát és azt mondta, hogy ő a fia megbízásából jött

Figyelmes,
finom női
kiszolgálás

Hideg konyha

PAIZS BÉLA
A VILÁG KÖZEPÉHEZ
BETHLEN-UTCA
vendéglője és
kert-helyisége

Kőbányai sör. — Tisztán kezelt borok. — Családok részére külön lugasok.

Minden este
cigány
zene.

Kitűnő tekepálya.

Nagyváradra. Az ő fia pedig Nagykárolyban van, ahol fűtőházi főnök. Előadta Csengeriné, hogy legutóbb Nagyváradon járt a fia és itt az utcán meglátta a két leányt és halálisan bele szeretett az egyikbe, azóta nincs se éjjele, se nappala a fiának, állandóan a szerelemről beszél és azt hangoztatja, hogy ha nem adják feleségül azt a leányt, akit ő Nagyváradon látott és megszeretett, akkor föbe lövi magát, vagy más úton vet véget az életének.

— Én ugyan katolikus vagyok, a férjem pedig református volt, de ennek dacára én nem leszek ellene annak, hogy a fiam református leányt vegyen feleségül.

A tisztviselő leányai ugyanis reformátusok voltak. A néni előadását készpénznek vették s előzőleg beleegyezésüket is adták a leányuk eljegyzésébe, csak előbb látni akarták a fűtőházi főnököt. Özv. Csengeriné sürgönyözött is Nagykárolyba, hogy jöjjön a fia. Ez a sürgöny természetesen nem ment el. Csengeriné pedig a legnagyobb kényelemben élte napjait.

A második nap azonban már nem volt megelégedve a kosztal és csirkét kért, amit nagy örömmel teljesítettek is. Este a vacsoránál a vízvezetési vizet kifogásolta és kijelentette, hogy ő a vacsorához csak sört szokott inni. A család azonnal teljesítette a leendő anyós kérését és sört hozattak. Csengeriné pedig ivott ameddig a sörös kancsóban tartott. Vacsora után korzózni kellett menni és a két leány, akiket perre szólított Csengeriné, karonfogva kísérte el a leendő anyósát.

Már 4 napig élt, mint hal a vízben Csengeriné, amikor a család gyanút fogott és a rendőrségen tudakozódott a jó néni után. A rendőrségen Csengerinét senki sem ismerte. Az illető tudakozódó elé azonban egy vaskos albumot tettek, amelyben az ilyen tb. anyósok fotográfiái vannak összegyűjtve. És ezek között ott volt a Csengeriné is.

A felfedezésről egyelőre hallgattak. Tegnap reggel azonban Csengeriné újabb kívánságokkal lépett elő. Ezt vették csak, ekkor aztán a család egyik tagja lerántotta a leplet.

— Maga követelődzik? Hiszen a maga arcképét láttam a rendőrségen.

— Tudom, — felelte az asszony.

— De én magát azonnal bekísértetem a rendőrségre.

— Nem kell engem kísértetni, tudom én hol van a rendőrség, ismerős vagyok én már ott, — mondta a néni és megindultak a rendőrség felé.

A rendőrségen *Elemér* Ferenc úgy fogadta Csengerinét, mint régi jó ismerőst s egyszersmint megállapította, hogy Csengeriné tulajdonképpen *Grün Lina* 41 éves nyiregyházi szélhámos nő, aki ilyen szédelgésekből él. Az ex tb. anyós zár alá került.

Grün Lina a következőképpen mondja el szédelgéseinek történetét.

— Jómódu rokonaim vannak, akik hiába vigyáznak rám, én megszököm tőlük. Én azt hiszem, hogy nekem van valahol egy magas állású fiam és azt én meg akarom nősitni. Nekem ez a foglalkozásom szenvedély.

— És mióta üzi ezt a szenvedélyes foglalkozást?

— Csak 13 éve, de még nem fejeztem be teljesen.

— És mikor fejezi be?

— Ha majd megnősítem a fiamat.

UJDONSÁGOK.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

Szent Bonifác.

Tegnap volt a harmadik u. n. fagyos szentnek, szent *Bonifác*nak az emléknepje. Bennünket azért érdekel közelebbről ez ünnep, hogy szent Bonifác teste a nagyvárad Szent László-templomban van elhelyezve.

Szent Bonifác életéről a következőket közöljük:

Bonifác egy Aglaja nevű főnemes hölgynek a gazdatisztje volt. Aglaja később magába szállt, megbánta eddigi könnyelmű életét s elhatározta, hogy ezentul kegyes, vallásos életet folytat. Ezenkívül ellenállhatatlan vágy szállta meg szívét, hogy valamely szent ereklyének birtokába jusson. Megbizta hát Bonifácot, hogy utazzék el Kis Ázsiába, hol akkor üldözték a keresztényeket s onnan bármi áron szerezzen ereklyét s azokat hozza el magával.

Éppen tanuja lett egy szörnyű jelenetnek, amikor egy csoport keresztényt végeztek ki.

Ezen jelenet rendkívüli nagy hatást gyakorolt Bonifácra. Valami csodálatos lelkesülés szállta meg egész valóját, midőn a keresztényeket egymásután kivégeztetni látta. Többé ellent nem állhatván indulatának, szóval és lelkesen ott mindjárt kikiáltotta, hogy ő is kereszténynek vallja magát.

Meghallván ezt a kivégeztetésnél jelen volt *Simplicius* nevű bíró, azonnal megfogta Bonifácot és nagy kínzásokat méretett rá, hogy előbbi kijelentését visszavonja.

De Bonifác állhatatos maradt. *Simplicius* forró szurokba dugta. De a száraz hordó szétrepedt és végül Bonifácot lefejezték.

Szolgái, kik vele utaztak, 150 aranyon megvették Bonifác testét s erekiye helyett azt vitték haza Aglájának.

Nagyváradra a XVIII. században került Bonifác teste, mikor a katakombákban megmegtalálták. Gróf *Forgách* püspök hozta magával Rómából.

Szent Bonifác történetének egész irodalma van; a költészet is foglalkozott megható történetével. Teste a Szt. László-templom kibontott Bonifác oltárában egy hétig látható.

* **Személyi hir.** *Lukács* Sándor miniszteri osztálytanácsos, a vaskorona-rend lovagja Nagyváradon időzik rokonai látogatására.

* **Esperesi kerületi gyűlés.** A székelyhidi kerület május 13-án tartotta tavaszi gyűlését Székelyhidon. Jelen voltak *Szebeny* Gyula esperes, *Kaczvinsky* Sándor bihardiőszegi, *Bihari* Ferenc éradonyi, *Szöke* János érkeserői és *Kende* János asszonyvásári plebánosok. *Bihari* Ferenc éradonyi plebános szabad előadást tartott: »Miként lehet a hitoktatást a népiskolában minél nagyobb eredménnyel végezni?« Részletesen fejtegette a főbb igazságoknak hitelemzői magyarázatát.

* **Gróf Tisza Istvánné nagybeteg.** Mint értesülünk gróf *Tisza Istvánné* nagybeteg fekszik a geszti kastélyban. A grófné a közelmúlt hideg napok alatt meghűlt még pedig annyira, hogy gondos gyógykezelést igényel az egészségének helyreállítása. A grófné állapota mindazonáltal nem mondható aggasztónak, mert ha komplikációk nem következnek be nála, úgy pár nap alatt gyógyultan hagyhatja el az ágyat.

* **A tábla elnök lakomája.** *Szentkereszthy* Zsigmond háza nagy lakomára hívta meg úgy a törvényszék, mint a kir. járásbírósság összes hivatalnokait a »Pannonia«

éttermébe. A lakomát azon alkalomból tartja, hogy most fejezte be a hivatalok átvizsgálását s mindent a legnagyobb rendben talált.

* **»Ki a vidékre.«** Ilyen jelige alatt hívta egybe az elmúlt Husvét ünnepén a felséges népet a szociáldemokrata párt, hogy egy nagyobb szerű agitációnak vessen meg az alapkövét. Nagyszámu hallgatóság előtt a pártvezetőség előadta prozódiumát, amely már a jeligéből is kitűnik, »ki a vidékre.« Ugy látszik Budapest már nem eléggé hozta meg az elhintett lélek-nemesítő tanok gyümölcsét, így hát gyérünk a vidékre, a még meg nem mértelyezett népnek csavarjuk el az esztét a mindenféle kellemességgel kecsgetett tanokkal. A gyülekezet elhatározta, hogy mintegy 240 jól bedresszirozott »apostol«-t meneszt szét az országba a szélsőzsa mind-n irányába. Hogy ott a bármely iparágban működő munkásnépet sztrájkra és zavarásra bírják. Természetesen nem mennek az apostolok egyedül, hanem kellőleg felszerelve munkátlan, dologkerülő facér mesterlegényekkel, hogyha netalán az ájtatos hallgatóság neki buzdulna és ököllel fogadná a tanokat, legyen, hogy ki tartsa a hátát az első ütéseknél, míg a vérbeli apostolok a nagy zürzavarban elinalnak. A nagy nemes cél kivételére szentesítettek majd eszközöket is maguknak, hogy a pártkassza mennél jobban teljen »dohánnyal«, amiből ők majd Budapesten urizálhassanak. Erre a nagygyűléstükre és határozatukra a »Budapesti Hírlap« és »Nemzeti Állam« politikai napilapok szerkesztői is indítottak egy mozgalmat, amelynek célját olyképpen vélik elérni, hogy nyomattak nagy nemzeti színű plakátokat, amelyeken felvilágosítják a vidék munkás népét, hogy mi is az tulajdonképpen, amit a szárnyra engedett agitátorok hirdetnek. A plakátok már készen is vannak s megküldik azokat minden fősolgabírósnak, hogy az kerületében azokat kiakassza és a nép előtt kellőleg megmagyarázza. Igen egészséges eszme ez, amit már régen meg kellett volna valósítani. Jobb később, mint soha. Vajha kellő eredménye lenne.

* **Régi bűn újabb esete.** Az év elején szenzációt keltett a Körözs völgyén előforduló divatos bűnnek a gyakorlása, az angyal csinálás. Nagy cikkekből is irtak az esetről, a lapok. Különösen *Élesd*, *Nagy-Báród*, *Czécze*, *Brátka* vidékén divott. Mint *élesdi* tudósítónktól vesszük, tegnap egy ilyen hasonló bűnténynek jöttek a nyomára. *Nagy-Báródon* a falu végén a Körözsre épített vizimalom mellett a parton az arra járó kelők 2 kis gyermek hulláját találták meg. Azonnal értesítették a csendőrséget, amely telefon utján az ügyészségnek bejelentette. A vizsgálat kiderítette, hogy a 2 kis ártatlan poronty közül az egyik egy pár napos, a másik 2 hetes lehet. A hullákat a viz lökte ki a partra. A vizsgálat tekintve már a bűn divatosságát is, szigorúan folyik a lelketlen szülők ellen.

* **Rendőri hírek.** *Tolvaj a padláson.* *Dávid* Adolf kovácmester *Baross*-utca 4. sz. a. lakásáról a padlásra kiterítetett különféle fémerneműket 30 kor. értékben valaki tegnap elemelt. — *Elemelt karkötő.* *Govrik* Anna házvezetőnő kárára tegnapelőtt egy arany karkötőt valaki elemelt. A karkötőn egy lóhere volt és ebben egy rubin és 3 igazgyöngy. A rendőrség nyomozza a tolvajt. — *Elgázolt asszony.* Tegnap délelőtt fél 10 óra tájt a *Szent János*-utca *Reich* fűszerüzlet előtt *Halmazsán* *Flóra* gyapjui lakos, aki fát fuvarozott, elütötte kocsi-jával özv. *Vékony* *Pálné* 70 éves asszonyt. Az asszonyt, ki homlokán és farján sérült meg, a mentők a közkórházba vitték. A vigyázatlan

kocsis ellen a rendőrség folyamatba tette az eljárást. — *Eltűnt bankjegyek.* A zágrábi postahivatalban egy pénzeslevélből május 6-án eltűnt 19 db 1000 koronás bankjegy és pedig a következő sor- és számmal: 1017—42588, 1013—91438, 1021—82822, 1017—42827, 1020—40009, 1018—2418, 1021—22451, 1015—58971, 1018—95792, 1021—1398, 1010—15586, 1019—14293, 1016—47912, 1023—60321, 1021—20242, 101—727434, 1020—23225, 1024—12671 és 1022—24317. Az elveszett bankókból még eddig csak egy került meg Budapestre.

* **Találtak** két rucát. A rendőrség felhívja a rucák tulajdonosát, hogy vigyék el a rucákat minél előbb, mert különben dobra kerülnek.

SZINHÁZ.

Heti műsor

Szombat; Elvált asszony.
Vasárnap: d. u. Erdészleány; este Törő Anna (uj népszimű.)

A bunda.

Érdekes főpróbája volt tegnap délelőtt a Nemzeti Színháznak. Gerhart *Hauptmann*nak, a világhírű német színműírónek egyik legnépszerűbb darabját, *A bundát* adták először, mely Berlinben háromszáz előadást ért meg — ezeltűt tiz évvel *Beöthy László* tiz év előtt szerencsés választással megbizta *Sebők Zsigmond*ot, a legkitűnőbb magyar stílisták között is kiváló író a fordítással. S tiz ének kellett elmúlnia, *Tóth Imrének* kellett jönnie, hogy ezt a nagy-szerű porosz közigazgatási szatirát megismerhesse a magyar közönség, mely a bemutató előadásán szívvel-lélekkel mulatott a német költő művészi karrikaturáin, derűs és ártatlan szatiráin, melyek a mindennapi élet ferdeségeit rajzolják kifogyhatatlan humorral. Az előadás sikere teljes volt.

TANÜGY.

△ **Miniszteri biztos a női kereskedelmi vizsgálatokon.** A magyar kir. v. és közokt. miniszter a nagyváradi női kereskedelmi tanfolyam képesítő vizsgálatára *Mártonffy Márton* iparoktatási főigazgatót küldte ki miniszteri biztosnak.

TÁVIRATOK.

Kossuth állapota rosszabbodott.

Budapest, május 14. Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter állapotában nagyfokú rosszabbodás állott be. A folytonos betegeskedés igen leverőleg hat a miniszterre. Az orvosok a legnagyobb nyugalmat ajánlják a miniszternek, aki 2—3 hélig nem hagyhatja el a lakását s ez alatt látogatásokat nem is fogad.

Az új bécsi követ.

Madrid, május 14. A király dekrétumot írt alá, amelylyel *Marqui de Herrera* külügyi államtitkárt bécsi nagykövetté nevezte ki.

Nagy összeesküvés Montenegróban.

Cettinje, május 14. Itt nagy összeesküvésnek jöttek nyomára. Az összees-

küvők közül igen sokat letartóztattak s ezek közül egy a fogságban öngyilkosságot követett el. Az összeesküvés az uralkodó ház ellen irányult.

Igazságszolgáltatás.

Megrögzött tolvaj.

Kis Róssz Pálnak valósággal mániájává vált a lopás. Amit csak őrizetlenül látott, ellopta. Sok baja volt már ennek az embernek a kir. törvényszéknél. Eddig összesen 9 esztendőtt ült a fegyházban, különféle lopások elkövetése miatt. Először 3 évi, majd ismét 6 évi büntetéssel torolta meg az igazságszolgáltatás az enyves kezű ember bűneit. Azonban a büntetés nem fogott rajta. Most ismét 4 tehen jogtalan eltulajdonítása miatt került a tegnapi tárgyaláson a bíróság elé. *Milye Gyula* vezette a tárgyalást s *Lásár Márton* képviselte a vádat. *Kiss Róssz Pál* a bizonyítékok súlya alatt, nem is tagadta tettét, csak egy-két oktatlan mentegetőzést sorolt fel.

A megrögzött tolvajt a kir. törvényszék ismét 3 évi fegyházra ítélte.

REGÉNYCSARNOK.

FALUSI TÖRTÉNET.

VIG REGÉNY.

Írta: **Faragó Béla.**

(Folytatás.)

43

Megkönnyebbülve érezte szívét dobogni. Csak végkép ott maradna nultja s ne járna haza álmában, mint a hazajáró lélek, álmat zavarni, nyugalmat elrontani. Igen, de a bűnelki vádjá könnyebben elalszik, mint a könnyelmű nem vádolhat senkit, csupán magát, a bűnös a társadalmat vádolhatja. A könnyelműség önvádjá nehezebben ébred, de ha ébred rettenetes. A könnyelmű ember megbánása lelkétőlőbb a bünbánatnál, kivált ha ez a kiállt büntetés után következik be.

A munka halad, van a ki elismeri, biztat, azután magunkra hagy, egy a jótévő, ha mindjárt csak egy szellem is, egy képzeletünk alkotta szellem . . .

Barnabás biztatója nem szellem volt, hanem hus és vér. Egy valódi ember, ki nem él, csak a fájdalom tartja benne a lelket. A végén kűőmben mindegy, király-e valaki, vagy pákász? Minden ember egy szenvedély, érzelem, rossz szokás. A név, az állás keveset határoz, minden maga az ember. Attól függ, hogy tudja leigázni szenvedélyeit, szokásait s melyik szenvedélye, szeszélye igazza őt le. Az erény, erény darokban, a bűn, bűn hermelinben. Többet ér a talpon álló kocs s a térdelő királynál.

— Ezek az én elveim szerelmem s öcsém, de még többre megyek az én pákász bölcseségemmel. Te bámulsz egy szép tájképet, a festőnek kívánsz hódolni és nem jut eszedbe, hogy ha véletlenül eső esik, mikor a festő e tájképet festi, úgy vihart ábrázol . . . Látsz kifaragva egy öreg szipirtót és nem jut eszedbe, hogy a szobrász mérgét lehelté ebbe az alakba, féltreismerése feletti dühét köpi a világ szemébe. Az író terem. De hogy terem? Ellen-ségeit legyalázza egy slakban, barátait dicsőíti a másikaan. Az isten teremtett, az ember utánóz. Ki az eredeti? A sors? Balga felfogás. Rendkívülit ez sem alkot csak mi hisszük rendkívülinek . . . Csodálkozol ugy-e, hogy lettem ilyen bölcs?

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős
Dr. VUOSKIOS GYULA.

Valódi perzsa szőnyegek feltűnő olcsó árban árusítatnak Nagy-Várad, Rákóczi-ut 3.

NYILTÉR.

Kérdezzük meg a házi orvost!

KRONDORFI pezsgőhöz, borhoz
SAVANYÚVIZ legjobb ital!
NYÁLKAOLDÓ ÉS HUGYHAJTÓ GYÓGYITAL.

tüdő, légző-szervek, gyomor, köhögés, rekedtség
orvosilag ajánlva.

ANCIOUARIUM
Rákóczi-ut 10.
NAGYVÁRAD.
BENKŐ
Mindenfélé
könyvet
olcsón
ad és vesz.

974—1909. v. sz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járás-bíróságnak 1909. évi V. III. 1615—3 számú végzésével dr. Hoffmann Károly ügyvéd által képviselt Dobay János felperes részére ** alperes ellen 120 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 860 kor. — fill. becsült ingóságokra a Nagyvárad városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltok követelése erejéig is amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán, Nagyváradon, Vizvezeték utca 40. számú házban, leendő megtartására határidőül 1909. évi május hó 19. napján délután 2 órája tüzelik ki, mikor a bírósággal lefoglalt butorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztést követő naptól számítatik.

Nagyvárad, 1909. évi május hó 5. napján.

Csathó Jenő,
kir. bír. végrehajtó.

Apró hirdetések

Minden szó 4 fillér. Vastagabb betűből 8 fillér.
A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Apró hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban: Szilágyi
— Dezső-utca 5. sz. alatt. Telefon szám 263. —

Egy

használt puld és pénztár-
asztal eladó. Nagyváradi
Hitelbank Kossuth Lajos-u.

Egy

jó állapotban levő salon-
garnitúrát keresek megvé-
telre. Cím e lap kiadójában
megtudható.

Legszebb

kivitelű nyomtatványokat
a Szent László-nyomda ké-
szít. Nagyváradi, Szilágyi
Dezső-utca.

Tündérbert

Paizs Béla vendéglője a
Világközepéhez Bethlen-
utca. Egész éjjel nyitva.
Frissen csapolt sör. Tisz-
tán kezelt borok. Hideg
és meleg konyha. Családok
részére külön szálló luga-
sok. Kitűnő tekepálya.

Oktatás.

Szerény igényű tanítónőt
keresek falura, ki 2 gyer-
mekemet az elemire, 1
fiamat a polgári II. osztá-
lyra készítené elő. Cím:
kiadóhivatalban.

Lakás

keresőknek ajánljuk pró-
bálkozzanak meg a Tiszán-
túl apróhirdetéseivel.

MOSKOVITS

anatomiai cipők a leg-
jobbak.

Tanár

vállalkozik gimnáziumi ta-
nuló mellé junius, julius
és augusztus hónapokra,
esetleg teljes osztály vég-
zésére. Ajánlatokat azon-
nal kér Dollák Nagykágya.

A 4 százalékos korona járadék
junius 1-én esedékes szelvényeit

már május 20-tól kezdő-
:: dőleg költségmentesen ::

váltja be a

**Biharmegyei kereske-
delmi ipar- és termény-
hitelbank.**

M e g h i v ó.

A Biharmegyei Kereskedelmi Ipar-
és terményhitelbank Nagyváradi, 1909.
évi május hó 23-án délelőtt 11 órakor
saját üzleti helyiségében (Nagy Teleki-
utca 534 szám.)

rendkívüli közgyűlést

tart, melyre a részvényeseket ezennel
meghívja.

A közgyűlés tárgya:

1. Az alapszabályok 1., 3., 13., 37. és 61.
§§-nak megváltoztatása.
2. Egy igazgatósági tag választása.
Nagyváradi, 1909 évi május hó 8-án.

Az igazgatóság.

Minden részvényes, aki a közgyűlésen részt
akar venni, tartozik a közgyűlést megelőző három
nappal a legalább egy hóval előbb már nevére irt
részvényeit az intézet pénztáránál letenni.

EURÓPA

nagyszálloda

Nagyváradi, Rákóczi-ut.

Tulajdonos: Fülöp István.

Szigorúan szolid családi mulatóhely.
Nagyváradi legszebb — vadregényes
kertje a hegy tövében. Minden este
elsősorú mozgófénykép előadás. *Ki-
zárólag saját szüretelésű borok.* Fris-
sen csapolt kőbányai sör. Estéknél
cigány zene. Kifogástalan magyar
:: konyha. Polgári árak. ::

ÉRTESETÉS!

Van szerencsém a n. é. fürdőközön-
ség szives tudomására hozni, hogy a Püs-
pökfürdő uszodájában az uszómesteri ál-
lást átvettem és 20 évi szakképzettségem
és gyakorlatom által képes vagyok az
uszás tanítást, tyukszemvágást, benne
kőrmök ápolását szolgálni.

A n. é. fürdőközönység becses pártfo-
gását kérem.

Jaschó Milos,
fürdő- és uszómester.

A Baros-utca 6 sz. házban egy —
a Nagypiac-térre néző — sarok üz-
lethelyiség, lakással s cementezett
pincével 1909. november 1-re kiadó.
Ugyanott egy kisebb üzlethelyiség
azonnal kiadó. Értekezhetni a

Polgári takarékpénztárnál
Nagyváradi, Kossuth-utca.

BARTA IMRE

SZOBAFESTŐ ÉS MÁZOLÓ

NAGYVÁRAD, Szilágyi Dezső-u. 29.

ELVÁLLAL: Szobafestést,
mázolást, tapétázást és min-
den e szakmába vágó mun-
kát olyan árban, melyért
□ senki el nem készíti. □

KITŰNŐ AJÁNLATOK!!

Eladó

egy teljesen jó karban levő
Schutleworth-féle

8 lóerejű cséplőgép

és több itató vasvályu
Weisz Józsefnél, Kolozsvári-utca.

A legmegbízhatóbb arcápolószert
a szeplő és májfolt ellenes

Liliom-Krém

szappan és puder.

Ára 1—1 korona.

Ára 1—1 korona

Kapható:

FARKAS ISTVÁN „Arany-Sas” gyógyszer-
tárában Nagyváradi on, Szent László-tér.

Házikoszt

— elsőrendű — kapható egy volt nagy-
vendéglős neje nál **május hó elsejétől**
Beöthy Ödön-utca 17. szám alatt. Étkezni
lehet a háznál, esetleg haza is küldetik.

Értekezhetni Weisz Ignácnál Szacsavay-utca 30

Nemzeti Szálloda

Nagyváradi, Kert-u.

SZÁLLODA. . . ÉTTEREM.

KÁVÉHAZ.

:: ÓRIÁSI KERTELYISÉG ::

Nagyváradi egyik leg-
szebb kerthelyisége meg-
nyílik a legközelebbi va-
sárnap.

KATONAZENE.

KITŰNŐ HEGYI ÉS FAJBOROK

KŐBÁNYAI VILÁGOS ÉS

:: :: BARNA SÖR :: ::

ELSŐRENDŰ MAGYAR

:: :: :: KONYHA :: ::

ZÓNAREGGELI,

FIGYELMESKISZOLGÁLÁS

Tisztelettel

KECSKEMÉTHY ISTVÁN

hérlő.

Van szerencsém értesíteni az előkelő hölgyközönséget, hogy angol és francia

női divat termemben

a legújabb angol és francia modell és speciális szabás szerint készítek

modern princzesz-ruhákat

elismert szép **angol kosztümöket**, és **izléses toalett-eket** stb.

Nagy gond van fordítva arra, hogy az idej **modern divattal** haladva a legkényesebb igényeknek is megfeleljek. Számtalan elismerés. Elvem: divatfejlesztés, szolid árak.

B. meghívásra elsőrendű divatlapokkal teszem tiszteletemet, esetleg vidékre is.

Számos pártfogást kérve,

mély tisztelettel:

VALENTIN J. női szabó

Ezredévi Emlék-tér 18. sz. a.

TÖRLESZTÉSES JELZÁLOGKÖLCÖSÖNÖKET

10, 15, 20, 25, 30, 35, 40 és 50 évi visszafizetésre

féléves részletekben,

melyekben a kamat és tőke törlesztése bennfoglaltatik, 500 koronától kezdve a legelőnyösebb feltételek mellett ad,

esetleg drága kamatozású kölcsönöket konvertál a

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Nagyváradon.

Kölcsönkéreseknel telekkönyvi kivonat és kataszteri birtokiv beküldése szükségeltetik.

Építész urak!

Háziurak!

szíves figyelmébe ajánlom, hogy teljesen újonnan berendezett

BÁDOGOS

és vízvezeték berendező műhelyem

Kolozsvári-u. 17.

szám alá helyeztem át.

Elvállalok új munkákat valamint javításokat is.

Költségvetéssel készséggel és díjtalanul szolgállok.

Kiváló tisztelettel

Weisz Izsó

bádogos és vízvezeték berendező.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Raktáron tartjuk a javított **dr. Just-féle**

Wolfram lámpát

melynek áramfogyasztása az izzólámpával szemben **75** százalék **megtakarítást** mutat fel. 40 gyertyás **W o l f r a m** lámpa **darabja 3.60 kor.** 100 gyertyásé **5 kor. 50 fill.**

Sima izzólámpa dbja 72 fillér,

tehát 5 százalék kartell áron alul.

Mindennemű **izzólámpa különlegességek**, fényképes-**z-lámpák**, ugyancsak **legolcsóbb áron kaphatók.**

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók s a villamos telepen külön célra épített nagy

csillár-raktárunkat megtekintésre ajánljuk.

Ugyanott állandóan raktáron tartunk

villamos motorokat

1. léertől 12 léertől minden nagyságban

Elvállaljuk

villamos világitási

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítést, átalakítását, javítását, ívlámpák kezelését, hozzávaló szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb árak mellett.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Főszerező telefonja 55. sz.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

A Püspökfürdő

május hó 1-én

a nagyközönség számára megnyilt.

A fürdő híres gyógyvize a legkülönbözőbb betegségekben bámulatos gyógyulást idéz elő. Vonatközlekedés naponta hatszor a nagyvárad állomásról. A vendéglőben kitűnő konyha és pince. A szállodában teljes kényelem. Mérsékelt árak. — A fürdőben újonnan berendezett, nagyszabású uszoda. A Fürdővonatok májtól kezdve közlekednek.

Minél számosabb látogatást kér

Kernáts János fürdőbérő.